Dombóvár Város Önkormányzatának Ifjúsági koncepciója

2016-2019

Készítette:

Dombóvári Közös Önkormányzati Hivatal
Dombóvár, 2016. szeptember

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés ... 3
1.1. A célcsoport meghatározása ... 3
1.2. Jogszabályi háttér ... 4
1.3. Az Önkormányzat ifjúsági feladatvállalása ... 5
2. Helyzetelemzés ... 6
2.1. Intézményi nevelés ... 6
2.1.1. Általános iskolai nevelés ... 6
2.1.2. Középiskolai nevelés ... 7
2.2. Az oktatási intézményeket érintő változások ... 9
2013. január 1-jétől az új nevelési-oktatási intézményrendszernek már az újonnan hatályba lépő rendelkezéseknek kellett megfelelnie. A nevelési-oktatási feladatok átadására-átvételére a Klebelsberg Intézményfenntartó Központtal, mint állami intézményfenntartó szervvel kellett a települési önkormányzatoknak megállapodást kötniük [2012. évi CLXXXVIII. tv. 13. § (2) bek. a) pont]. ... 9
2.3. Támogatási rendszer ... 11
2.3.1. Intézményi fejlesztések, infrastruktúra ... 11
2.3.2. Sportlétesítmények használata ... 11
2.3.3. Bursa Hungarica ... 12
2.3.5 A Dombóvári Város- és Lakásgazdálkodási Nonprofit Kft. szakmai gyakorlati képzésében résztvevő tanulók támogatása ... 13
3. Dombóvár Város Gyermek és Ifjúsági Önkormányzata ... 14
4. Fejlesztési program ... 15
4.1. Az ifjúságot érintő célkitűzések ... 15
4.2. A fejlesztés irányai, megvalósításának lehetőségei ... 15
4.2.1. A fiatalok közéletben történő részvételének, aktív közéleti szerepvállalásának segítése ... 15
4.2.2. A korszerű piacképes tudás megszerzésének elősegítése ... 17
4.2.3. Foglalkoztatás, munkaerő-piaci integráció elősegítése ... 18
4.2.4. A kulturált szabadidő eltöltés feltételeinek javítása, az egészséges életre motiválás, egészségfejlesztés ... 19
4.2.5. Hozzájárulás a fiatalok európai polgárrá válásához ... 24
4.2.6. Gyermek és ifjúsági táborozás színvonalának emelése ... 24
5. Pénzügyi erőforrások ... 25
6. Zárszó ... 25

1. Bevezetés

1.1. A célcsoport meghatározása

A koncepció megalkotása során elsőként szükséges az ifjúság fogalmának definiálása, valamint korosztály szerinti behatárolása, hiszen ezek alapján határozhatjuk meg a szükségesnek vélt és megvalósítandó feladatokat.

Az ifjúság, mint célcsoport meghatározására eddig a már említett korosztályos besorolás volt jellemző anélkül, hogy erről közmegegyezés vagy tudományos magyarázat született volna. Viszont arra vonatkozóan, hogy a vizsgált ifjúkor alsó és felső határát hol indokolt kijelölni, eltérő nézetek alakultak ki. A **„Nemzeti Ifjúsági Stratégia 2009-2024”** a 8-12 évesektől a 25-30 éves korig tartozókat sorolja az ifjúsági korosztályok tagjai közé. Az „**Új nemzedék jövőjéért 2012”** ifjúságpolitikai keretprogram az alsó korhatárt a gyermekkor lezárulásának tekintendő 14. életévnél húzza meg, míg a felső korhatárt a tanulmányok befejezését követő stabil munkavállalás és az azt követő néhány év jelenti. Ennek értelmében az ifjúságpolitika célcsoportjának a 14-től 35 éves korig terjedő korosztályt tekinti.

Az előzőekben felvázolt ifjúsági életszakasz meghatározásának alapja az utóbbi években kialakult új tendenciák eredménye, melyek jellemvonásai a következők:

- a felnövekvő nemzedékre egyre kevésbé jellemző a hagyományosnak mondható életpálya bejárása,
- az egyes életszakaszok határvonalai kezdenek egymásba mosódni,
- a felnőtté válás folyamata egyre korábban indul be és később ér véget,
- a fiatalok egyre több időt töltenek az iskolapadban,
- egyre későbbre tolódnak azok az események, melyek a felnőtté válás kezdetének tekinthetők (munkába állás, családalapítás, gyermekvállalás).

Mindezen ismeretek figyelembe vételével arra a megállapításra juthatunk, hogy az ifjúsági létre nem kizárólag korcsoport alapján behatárolható rétegre, hanem inkább mintegy élethelyzetre, státuszra kell tekintenünk.

Ahogy országos szinten, úgy városunkban is a szükséges változások erőforrásai a fiatalok, ezért Dombóvár Város Ifjúsági Koncepciójának célja, hogy rövidtávon – 2016 és 2019 közötti időszakban – kijelölje a fejlesztés irányait, megvalósításának lehetséges módjait és eszközeit.

1.2. Jogszabályi háttér

A hazai jogszabályi környezetben egyelőre nincs olyan jogforrás, mely konkrétan meghatározná az ifjúságpolitika tartalmát, hatáskörét, s ezzel kapcsolatban a települési önkormányzatok feladatait. Ugyanakkor számos nemzetközi egyezmény, valamint magyar jogszabály létezik, melyek iránymutatásul szolgálhatnak a célok és prioritások meghatározását és megvalósítását illetően.

- Az önkormányzati ifjúságpolitika elsődleges jogforrása **Magyarország Alaptörvénye** (2011. április 25.), mely megteremti a gyermekek, fiatalok irányába az állami felelősség alapját.
- A **Magyarország helyi önkormányzatairól** szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § 15. pontja az önkormányzat sport és ifjúsági ügyeit a kötelezően ellátandó feladatok közé sorolja.
- **A 2012. évi CLXXXVIII. törvény** alapján a köznevelési feladatokat ellátó egyes önkormányzati fenntartású intézmények 2013. január 1-jétől állami fenntartásba kerültek
- 202/2012. (VII. 27.) **Korm. rendelet** a Klebelsberg Intézményfenntartó Központról (2016. december 31-ig hatályos), illetve az állami köznevelési közfeladat ellátásában fenntartóként részt vevő szervekről, valamint a Klebelsberg Központról szóló 134/2016. (VI. 10.) Korm. rendelet.

Egyéb kapcsolódó ágazati jogszabályok, országgyűlési határozatok:

- **1991. évi LXIV. törvény a gyerekek jogairól szóló New York-i Egyezmény kihirdetéséről**, mely többek között a gyerekek állampolgári és politikai jogait, szociális és kulturális jogokat tárgyal mindenféle megkülönböztetés nélkül.

- **1997. évi XXXI. évi törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról.**

- **Nemzeti Ifjúsági Stratégiáról szóló 88/2009. (X.29.) országgyűlési határozat**, melyek célja a korosztályok társadalmi integrációja, a közösségi kapcsolatok fejlesztése és az esélyegyenlőség megteremtése.

- **Az Európai Unió Fehér Könyve** (2011.) – Új lendület Európa fiataljai számára.

- **2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről,** melynek célja elősegíteni a gyermekek, fiatalok fejlődését készségeik, képességeik életkori sajátosságaiknak megfelelő, tudatos fejlesztése révén, és ezáltal erkölcsös, önálló életvitelre és céljaik elérésére képes, felelős

állampolgárokat nevelni. A köznevelési törvény alapján a köznevelési alapfeladatok ellátása az állam kötelezettsége lett, viszont az óvodai feladatok ellátása – ideértve a nemzetiséghez tartozók óvodai nevelését, a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését is – a települési önkormányzatok kötelezettsége maradt.

- **Új nemzedék jövőjéért ifjúságpolitikai keretprogram 2012.**

1.3. Az Önkormányzat ifjúsági feladatvállalása

Az önkormányzati ifjúsági feladatok a fiatalok élethelyzetével kapcsolatos olyan átfogó rendszert alkotnak, amely tartalmában, összefüggéseiben, jogi meghatározottságában igen sokrétű és összetett. Jelenleg hazánkban nem létezik olyan jogszabály, mely pontosan meghatározná az önkormányzatok ifjúsággal kapcsolatos feladatait, ugyanis a már korábban említett, a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény rendelkezései értelmében az ifjúsági feladatokról való gondoskodás a települési önkormányzatok kötelező feladatai közé tartozik.

- Ennek ismeretében a koncepció megalkotása során elsősorban Dombóvár Város Önkormányzatának (továbbiakban: Önkormányzat) 5 éves munkaprogramjában, valamint A helyi közművelődési feladatokról szóló 41/2011. (IX. 12). önkormányzati rendeletben megfogalmazott fejlesztési feladatok, célkitűzések szolgálnak támpontul.

Az Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatának 2. számú melléklete alapján a Humán Bizottság feladat- és hatáskörébe tartozik többek között a sport és ifjúsági feladatok ellátásának felügyelete és koordinálása.

A fentieken kívül az Önkormányzat az alábbi dokumentumokban határozza meg a gyermek és ifjúság létet érintő célkitűzéseit:

- A gyermekvédelem helyi szabályozásáról szóló 12/2006 (II.20.). önkormányzati rendelet
- Dombóvár Város Önkormányzatának Sportkoncepciója 2013-2018
- A sportról szóló 5/2016. (I. 29.) önkormányzati rendelet
- A közösségi együttélés alapvető szabályairól és ezek elmulasztásának jogkövetkezményeiről szóló 1/2016. (I. 29.) önkormányzati rendelet
- DOMBÓVÁR VÁROS KÖZBIZTONSÁGI ÉS BŰNMEGELŐZÉSI KONCEPCIÓJA 2016 – 2020
- Dombóvár Város Önkormányzatának Helyi Esélyegyenlőségi Programja 2013-2018

2. Helyzetelemzés

2.1. Intézményi nevelés

A nemzeti köznevelésről szóló törvény értelmében 2013-tól a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (továbbiakban: KLIK) vette át az önkormányzatoktól a kötelező köznevelési feladatokat az óvodai feladatellátás kivételével. Az épületállomány továbbra is az önkormányzatok tulajdona (fenntartási és fejlesztési feladataival) maradt, a közoktatás állami ellátású feladattá vált. A dombóvári önkormányzat mentesült a dombóvári iskolákhoz kapcsolódó működtetési feladatok alól.
2013 szeptemberétől jogszabályi változás következtében megalakult a Tolna Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Dombóvári Tagintézménye.

2.1.1. Általános iskolai nevelés

A város területén jelenleg 4 általános iskola működik, amelyek általános tantervű, tagozatos osztályokban és emelt szintű oktatás keretében végzik tevékenységüket. Közülük egy egyházi, a többi pedig állami fenntartású intézmény.

A **Szent Orsolya Rendi Gárdonyi Géza Katolikus Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium**, mint ahogy az elnevezés is mutatja, egyházi fenntartású intézmény, melyben az oktatási-nevelési tevékenység a keresztény szellemiség jegyében történik. A vallás mellett kiemelt jelentőséget kap a testnevelés és a művészeti oktatás is. Az iskola növendékei számára emelt óraszámban biztosítja a sportolás lehetőségét, az intézmény keretein belül működő zeneiskola pedig a művészi kvalitásokkal rendelkező tanulók részére biztosít alkalmat tehetségük kibontakoztatásához és fejlesztéséhez.

A korábbi **Móra Ferenc Általános Iskola** esetében az állami intézményfenntartó gyakorolja a fenntartói jogokat. Az intézmény sajátos nevelési igényű, enyhe fokban sérült gyermekek oktatási-nevelési feladatait látja el kistérségi szinten. 2011. július 1-jétől megszűnt önálló működése, jelenleg a Tolna Megyei Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény tagintézményeként működik.

A **Tolna Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Dombóvári Tagintézménye** szintén a KLIK fenntartásába tartozik, amely a dombóvári járásban élő gyermekek és családjaik, valamint a térség pedagógiai intézményeinek ellátására fenntartott, ingyenesen igénybe vehető szakszolgálati intézmény.

A **Dombóvári József Attila Általános Iskola** tagintézményei a Dalmandi Általános Iskola, valamint az Attalai Általános Iskola, melynek fenntartója a KLIK. Az újdombóvári intézményegységben nagy hangsúlyt fektetnek a német nemzetiségi nyelvoktatásra. Az intézmény partneriskolai kapcsolatban áll Bad Mergentheim város iskolájával, a Kopernikus Realschule-val. Az iskolák szervezésében minden évben

lehetőség nyílik csereüdültetésre, melynek keretében a dombóvári és bad mergentheim-i diákok megismerkedhetnek egymás kultúrájával, s diákjaink eredeti nyelvi környezetben gyakorolhatják a német nyelvet. Az alsó tagozatban heti 1 órában német nemzetiségi táncokat tanulhatnak a gyerekek, felső tagozatban pedig heti egy órában német nemzetiségi népismeret óra keretében megismerkedhetnek a magyarországi németek szokásaival. A német nemzetiségi tagozat mellett emelt szintű testnevelés és matematika tagozat is működik az iskolában. 2016. januárjában az iskola elnyerte 2018. december 31-ig az Emberi Erőforrások Minisztériuma és a Földművelésügyi Minisztérium ÖKOISKOLA címét. Célkitűzéseik, hogy elősegítsék a tanulók környezettudatos magatartásának, életvitelének kialakulását, megértetsék a fogyasztás és a környezeti erőforrások kapcsolatát, a fenntartható fogyasztás elvét. Fontos, hogy a tanulók bekapcsolódjanak közvetlen környezetük hagyományainak, értékeinek megőrzésébe, gyarapításába, életmódjukban a természet tisztelete, a felelősség, a környezeti károk megelőzésére való törekvés váljék meghatározóvá.

A **Dombóvári Belvárosi Általános és Alapfokú Művészeti Iskola** három városkörnyéki (Csikóstöttös, Döbrököz, Kaposszekcső) tagintézménnyel működik a KLIK fenntartásában. Az iskolában ének-zene tagozat és német nemzetiségi nyelvoktatás folyik évfolyamonként két osztályban. Az előbbi esetében a zenei jártasságok, készségek, képességek fejlesztése, valamint a néphagyományok őrzése a cél. Az emelt szintű nyelvoktatás a német anyanyelvi képzésen túl a középiskolai nyelvi tagozatokra való felkészítést és az alapfokú nyelvvizsga lehetőségének megteremtését irányozza elő. Számos szakkör közül választhatnak a tanulók, hogy minél szélesebb körben szerezzenek ismereteket. Ilyen szakkörök a kórus, a színjátszó, az újságíró, az angol, a földrajz, a labdarúgás, a történelem, a fizika, valamint a rajz szakkör. Az intézményben kiemelkedő szerepet kap a környezeti nevelés, a környezettudatos szemlélet kialakítása is, melynek köszönhetően az iskola már két alkalommal elnyerte az ÖKO-iskola címet, további környezettudatos munkájával kiérdemelte az ÖRÖKÖS ÖKO-iskola címet.

2.1.2. Középiskolai nevelés

Az elmúlt években a középfokú oktatás is állami ellátású feladattá vált. A három középiskola közül az Illyés Gyula Gimnázium a KLIK fenntartásába került, az Apáczai Csere János Szakközépiskola és Kollégium, valamint az Esterházy Miklós Szakképző Iskola, Speciális Szakiskola és Kollégium pedig a Szekszárdi Szakképzési Centrum tagintézményeként működik 2015. július 1-jétől, addig pedig szintén az állami intézményfenntartó felügyelete alá tartoztak.

A Dombóvári **Illyés Gyula Gimnázium**ban 4 és 8 osztályos képzés közül választhatnak a jelentkezők, melyek elsődleges célja az érettségire és a továbbtanulásra való minél alaposabb és korszerűbb felkészítés. Az iskola tantestülete mindezek mellett fontosnak tartja a tanulók személyiségformálását és értékelvű nevelését is.

Az általános képzés mellett emelt szintű humán képzés is működik, valamint a diákok emelt szinten tanulhatják a természettudományokat, a matematika-számítástechnikát, a németet vagy angolt. Ennek eredményeként a tanulók jelentős részének még gimnáziumi évei alatt sikerül szereznie legalább egy középfokú „C" típusú nyelvvizsgát. Az említetteken túl általános tantervű, és humán tagozatos csoportokat is indít a gimnázium. A humán csoport esetében az első két évben a magyar és történelem tantárgyakat emelt óraszámban tanulják az iskola diákjai.

Az intézményben adottak a lehetőségek a szabadidő hasznos eltöltésére, ugyanis füves focipálya, teniszpálya, valamint egy műfüves kézilabda- és futballpálya áll a tanulók rendelkezésére. Ezek mellett ingyenes nyelvtanfolyamokon és az iskola által szervezett külföldi tanulmányutakon vehetnek részt a gimnázium tanulói.

A Szekszárdi SZC Apáczai Csere János Szakgimnáziuma és Kollégiuma (2016. szeptember 1-jétől élő elnevezés) a 9-14. évfolyamos tanulók nevelési és oktatási feladatainak ellátásáért felelős. Az intézményben közgazdasági, kereskedelmi, közbiztonsági, közlekedési, közlekedésgépészeti és informatikai irányultságú osztályok közül választhatnak a jelentkezők, amelyek tanterve az általános középiskolai követelményeken túl szakirányú tantárgyak elsajátítását is előírja. Az érettségit adó képzéseken kívül OKJ-s képzést, valamint esti felnőttoktatást is indít az iskola, melyek célja a növekvő munkaerő-piaci igényekhez való alkalmazkodás.

Az iskola nemzetközi kapcsolatai szintén említést érdemelnek, ugyanis testvériskolai viszonyban áll egy zágrábi középiskolával, valamint évek óta résztvevője a Socrates- és Leonardo-programnak. Az európai uniós pályázatoknak köszönhetően az intézmény tanulói több alkalommal vehettek részt külföldi szakmai gyakorlaton. Az Európa Uniós Erasmus+ programnak köszönhetően az iskola diákjai három két hetes külföldi (Szicília, Málta, Nagy-Brittania) szakmai kiránduláson vehettek részt.

A **Szekszárdi SZC Esterházy Miklós Szakképző Iskolája és Kollégiuma,**esetében az érettségit adó képzés mellett kiemelten fontos jelentőségű a szakképzés. Az iskola tanulói 38 szakma közül választhatnak, melyeknél a hangsúly elsősorban a gyakorlati oktatásra helyeződik. A szakmai gyakorlatoknak többnyire az intézmény tanműhelye, illetve tankonyhája ad otthont, azonban vannak olyan szakmák, ahol a tanulók gyakorlati ismereteiket külső munkahelyeken, vállalkozóknál, állami és önkormányzati cégeknél sajátítják el. Az alapoktatáson kívül, az Apáczaihoz hasonlóan az Esterházy is jogosult ECDL, valamint OKJ-s tanfolyamok indítására, valamint az érettségit követően a hallgatók technikusi végzettséget is szerezhetnek.

Mivel az intézmény ÖKO-iskola, így ennek szellemében jelentős figyelmet szentel a környezettudatos életmódra történő nevelésnek, s több, a témához kapcsolódó programot is szervez iskolai szinten a Takarítási Világnap, Az állatok, valamint a vizes élőhelyeink világnapja keretében. Az iskola 2011 októberétől tagja a *„Változzunk a klímával Hálózat"*-nak, melynek elsődleges célja, hogy a tagiskoláiban elősegítse a környezet és klímavédelmi oktatást és növelje annak hatékonyságát. Ennek érdekében

a Hálózat tagiskolái számára térítésmentesen a globális klímaváltozás témájában interaktív oktatási anyagokat biztosít, a pedagógusok pedig szakmai továbbképzéseken vehetnek részt, ahol a témával kapcsolatos legújabb módszerekkel ismerkedhetnek meg.

Bár a város középiskolái által biztosított oktatási szintek átfedést mutatnak a szakközépiskola és a szakképzés tekintetében, szakirányultságuk és minőségpolitikájuk eltérései miatt azonban előnyösen egészítik ki egymás oktatási és szakképzési kínálatát.

2.2. Az oktatási intézményeket érintő változások

A közoktatási intézmények az elkövetkező időszakban jelentős változások részesei voltak, hiszen **a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény értelmében 2013. január 1-jétől** – az óvodai nevelés kivételével – **az állam gondoskodik a köznevelési alapfeladatok ellátásáról.** A törvény értelmében városunk önkormányzati fenntartású iskolái állami irányítás alá kerülnek, ami alapvetően szakmai irányítást jelent. Innentől kezdve a pedagógusok és a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítők bérének, járulékainak biztosítása, a bérfinanszírozás, valamint a taneszköz-ellátás és a külső szakmai ellenőrzés az állam hatáskörébe kerül át. A fenntartói jogok átvételének további célja, hogy felszámolja azokat a különbségeket, melyek a települési önkormányzatok eltérő anyagi lehetőségei miatt alakultak ki.

A törvény rendelkezései alapján a **3000 főnél nagyobb lakosságszámmal rendelkező települések önkormányzatai gondoskodnak** – a szakképző iskolák kivételével – **az illetékességi területükön lévő** összes, saját **tulajdonukban álló**, az állami intézményfenntartó központ által fenntartott **köznevelési intézmény** feladatainak ellátását szolgáló ingó és ingatlan vagyon **működtetéséről.** A működtetés keretében a települési önkormányzat saját forrásai terhére biztosítja a köznevelési feladat ellátásához szükséges tárgyi feltételeket, továbbá az ingó és ingatlan vagyon működtetésével összefüggő személyi feltételeket. Az önkormányzat e kötelezettsége alól gazdasági és jövedelemtermelő képességgel összefüggő feltételek hiányában mentesülhet, melynek megállapítása egy tárcaközi bizottság feladata. Dombóvár Város Önkormányzata mind 2012-ben, mind 2015-ben kérte a mentesítést, amit megkapott, de jelentős összegű hozzájárulást kell eszközölnie az állami költségvetés javára.

2013. január 1-jétől az új nevelési-oktatási intézményrendszernek már az újonnan hatályba lépő rendelkezéseknek kellett megfelelnie. A nevelési-oktatási feladatok átadására-átvételére a Klebelsberg Intézményfenntartó Központtal, mint állami intézményfenntartó szervvel kellett a települési önkormányzatoknak megállapodást kötniük [2012. évi CLXXXVIII. tv. 13. § (2) bek. a) pont].

2012. szeptember 1-jével a 202/2012. (VII. 27.) Korm. rendelet kormányrendelet által létrehozott és az oktatásért felelős miniszter irányítása alatt működő központi hivatal jött létre, a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (továbbiakban: KLIK).

2016. december 31-ig a KLIK központi szervből és területi szervekből áll. Területi szerve a járási és a fővárosi kerületi tankerület, valamint a megyeközponti és a fővárosi tankerület.

A megyeközponti tankerület az illetékességi területén lévő járási tankerületet érintő funkcionális feladatokat látja el és gondoskodik a járási tankerületek tevékenységének összehangolásáról.

A megyeközponti tankerület az illetékességi területén működő, az Intézményfenntartó Központ fenntartásában lévő gimnáziumok, kollégiumok, a pedagógiai szakszolgálati feladatokat ellátó köznevelési intézmények, valamint gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai nevelési-oktatási intézmények és az ilyen feladatokat ellátó többcélú intézmények tekintetében ellátja az Intézményfenntartó Központ szervezeti és működési szabályzatában számára meghatározott egyes fenntartói feladatokat, valamint a székhelye szerinti járási tankerület tekintetében ellátja a járási tankerületi feladatokat.

A járási tankerület az illetékességi területén működő általános iskolák, alapfokú művészeti iskolák fenntartásával kapcsolatosan ellátja az Intézményfenntartó Központ szervezeti és működési szabályzatában számára meghatározott egyes fenntartói feladatokat.

A fővárosi tankerület az illetékességi területén működő, az Intézményfenntartó Központ fenntartásában lévő szakképző iskolák, kollégiumok, a pedagógiai szakszolgálati feladatokat ellátó köznevelési intézmények, valamint gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai nevelési-oktatási intézmények és az ilyen feladatokat ellátó többcélú intézmények tekintetében ellátja az Intézményfenntartó Központ szervezeti és működési szabályzatában számára meghatározott egyes fenntartói feladatokat. A fővárosi kerületi tankerület az illetékességi területén működő általános iskolák, alapfokú művészeti iskolák és gimnáziumok, valamint a kizárólag ilyen intézményeket és kollégiumokat magában foglaló többcélú intézmények fenntartásával kapcsolatosan ellátja az Intézményfenntartó Központ szervezeti és működési szabályzatában számára meghatározott egyes fenntartói feladatokat.

2016-ban a KLIK jelentős átszervezésen esett át, melynek következtében a tankerületek összevonásával országosan 58, saját költségvetéssel és nagyobb önállósággal rendelkező, önálló intézményként működő tankerületi központ jön létre 2017. január 1-jével, a KLIK pedig Klebelsberg Központ néven működik tovább. A Dombóvári Tankerület 2017. január 1-jével a Tamási Tankerületi Központ részévé válik.

2015. július 1-jétől ismét jelentős változások következtek be a köznevelési intézmények fenntartásában, szakközépiskolákat és szakiskolákat érintette. Ezek a Nemzetgazdasági Minisztérium fenntartásába, illetve annak költségvetési szerve, a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal irányítása alá kerültek, amely 44 szakképzési centrumot alakított ki belőlük a megyékben és a fővárosban. A 2016/17-es tanévtől a szakközépiskolák szakgimnáziumokká alakultak, amelyekben az érettségivel szakmát, plusz egy éves képzéssel pedig technikusi minősítést is szereznek a diákok. A szakiskolák pedig szakközépiskolákká váltak, ahol a szakma megszerzéséhez szükséges három éves képzés után van a tanulóknak lehetőségük két

év alatt az érettségi megszerzésére. (A szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter fenntartásába átkerült köznevelési intézmények listáját a 120/2015. (V. 21.) Korm. rendelet 1. melléklete tartalmazza.)

2.3. Támogatási rendszer

2.3.1. Intézményi fejlesztések, infrastruktúra

Az elmúlt években városunk közoktatási intézményeinek infrastruktúrája az Európai Unió és a magyar állam által kínált pályázati lehetőségeknek köszönhetően jelentős mértékben megújult. Az egyik legjelentősebb beruházás az Apáczai Oktatási Központ intézményegységeit érintette, mely az **„Együtt, egymással, gyermekeinkért, a jövőért”- Új K.O.R.** elnevezésű **pályázat** keretein belül 1,2 milliárd forint támogatást nyert infrastruktúra-fejlesztés céljára. A 2010 tavaszán megindult projektnek köszönhetően dombóvári viszonylatban felújításra került a Belvárosi Általános Iskola épületegysége, az Apáczai Csere János Szakközépiskola kollégiumának legrosszabb állapotban lévő épületszárnya, az Ivanich Antal utcában található – 2011. január óta Karászi Imre, egykori testnevelő tanár nevét viselő – tornacsarnok, valamint a zeneiskola, mely egy teljesen megújult, új épületbe költözhetett be 2011 őszét követően.

A másik igen jelentős beruházás a József Attila Általános Iskola dombóvári székhelyét érintette. Az Önkormányzat egy **belügyminisztériumi rendelet alapján** 2011 tavaszán **pályázatot nyújtott be** az önkormányzati feladatellátást szolgáló fejlesztések támogatását célzó előirányzatra, mely alapján az intézmény az **„Iskolai és utánpótlás sport infrastruktúra-fejlesztés, felújítás” címen** összesen 19 millió forint vissza nem térítendő támogatásban részesült. A 2012 áprilisában elindult beruházás során a salakos sportpálya helyén egy multifunkciós (labdarúgó-, kézilabda játékra egyaránt alkalmas), műfüves pálya került kialakításra, a pálya mellett pedig rekortán felületű atlétikai futópályák (4 sávos futófolyosó, valamint távolugró- és súlylökő pálya) épültek.

Szintén 2012 júliusában zárult le az a projekt, mely a **„TIOP – Komplex Informatikai Fejlesztés a Dombóvári Közoktatási Intézményekben”** elnevezést viselte. A mintegy 98 millió forintos, 100 %-os támogatottságú beruházásnak köszönhetően az Illyés Gyula Gimnáziumban, a Esterházy Miklós Szakképző Iskolában, valamint az Apáczai Oktatási Központ és a József Attila ÁMK dombóvári és vidéki tagintézményeiben korszerű számítástechnikai eszközök, interaktív táblák kerültek elhelyezésre, új lehetőségeket nyitva a tananyag feldolgozásra a pedagógusok és a diákok számára egyaránt.

2.3.2. Sportlétesítmények használata

Az Önkormányzat fontos feladatának tartja a helyi sportélet támogatását, az iskolai testnevelés, az utánpótlás-nevelés, valamint a versenysport minél magasabb szinten

művelését. Ennek érdekében anyagi lehetőségeihez mérten igyekszik támogatni a helyi sportélet résztvevőit.

A nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény 11. § (13) bekezdése alapján nemzeti vagyon ingyenesen kizárólag közfeladat ellátása céljából, a közfeladat ellátásához szükséges mértékben hasznosítható. Az önkormányzatok egyik közfeladata a sport támogatása, erre tekintettel lehetőség van önkormányzati tulajdonú sportlétesítmények ingyenes használatba adásra az egyesületek részére, melyet az Önkormányzat valamennyi tulajdonában lévő sportingatlan esetében biztosít.

2.3.3. Bursa Hungarica

Az Oktatási Minisztérium a települési és megyei önkormányzatokkal együttműködve a 2000/2001-es tanév során hozta létre és indította be a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázatot, amely a felsőoktatási intézmények hátrányos helyzetű hallgatói számára nyújt rendszeres anyagi segítséget. Egy többszintű támogatási rendszer, amelynek pénzügyi fedezeteként három forrás szolgál: a települési önkormányzatok által nyújtott támogatás; a megyei önkormányzatok által nyújtott támogatás és a felsőoktatási intézményi támogatás. A pályázatban való részvétel önkéntes.

Dombóvár Város Önkormányzata a kezdetek óta minden évben nyilatkozatot tesz a pályázatot kezelő állami szerv felé (2016-ben ez az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő), melyben kinyilvánítja, hogy elfogadja az Általános Szerződési Feltételeket, ugyanis csak ebben az esetben vehet részt a pályázati rendszerben. Az önkormányzat „A” és „B” típusú pályázatot köteles kiírni. Mindkét pályázat esetében alapfeltétel, hogy ösztöndíjban csak a Dombóvár területén állandó lakóhellyel rendelkező diákok részesülhetnek, és a pályázat elbírálásakor csak a szociális rászorultságot lehet figyelembe venni, a tanulmányi eredményt nem. „A” típusú pályázatot a felsőoktatási képzésben részt vevő, nappali tagozatos hallgatók nyújthatnak be, míg a „B” típusú pályázat az adott tanévben utolsó éves, érettségi előtt álló diákok számára biztosít támogatási lehetőséget. Az Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatának értelmében a beérkezett pályázatok elbírálása a Humán Bizottság feladatköre.

A Bursa Hungarica Ösztöndíjpályázat keretében nyújtandó támogatás mértéke a város mindenkori költségvetési rendeletében kerül meghatározásra. A támogatásban részesített hallgatók közül az „A” típusú pályázatra jelentkezők 2 féléven keresztül kapják a támogatást, a „B” típusú pályázat nyertesei pedig 6 egymást követő tanulmányi félévre nyernek önkormányzati hozzájárulást.

2.3.4. Dombóvári Illyés Gyula Tehetséggondozó Program

A tehetséggondozó ösztöndíj pályázatot a Dombóvári Illyés Gyula Gimnáziumért Alapítvány a dombóvári tehetséges diákok megtartása érdekében indította 2016-ban először a dombóvári lakhellyel rendelkező nyolcadikos általános iskolai tanulók számára, akik a Gimnáziumban szeretnék folytatni tanulmányaikat.
A tehetséggondozó programban résztvevő tanulók a pályázat kiírását követő tanévben 10 hónap időtartamra havonta 10.000,- Ft összegű juttatásban (ösztöndíjban) részesülnek, amit az Alapítvány folyósít. Az a tanuló pályázhat, akinek a családjában az egy főre jutó havi jövedelem 60.000,-Ft alatti – előnyt élvez, ha a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult –, emellett a tanulmányi átlageredménye az általános iskola 7. évfolyamán és a 8. évfolyamon félévkor 4,00 felett van. A nyertes pályázóknak az intézmény mentortanári támogatást ad és kiemelt segítséget nyújt az informatika és az idegen nyelvek területén.
Dombóvár Város Önkormányzata mindig is nagy figyelmet fordított a városi középiskolákra annak érdekében, hogy az általános iskolát befejezők helyben tudják folytatni tanulmányaikat, így a tanév időtartama alatt (10 hónapra) folyósítandó 10.000,-Ft/hónap összegű juttatás fedezetét a 2016/2017. tanévtől felmenő rendszerben gimnáziumi évfolyamonként legfeljebb három, Dombóváron lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező, a Dombóvári Illyés Gyula Gimnáziumban tanuló diák részére a mindenkori költségvetésében biztosítja és vissza nem térítendő támogatásként a Dombóvári Illyés Gyula Gimnáziumért Alapítvány részére átadja.

2.3.5 A Dombóvári Város- és Lakásgazdálkodási Nonprofit Kft. szakmai gyakorlati képzésében résztvevő tanulók támogatása

A Dombóvári Város- és Lakásgazdálkodási Nonprofit Kft. már évek óta sikeresen folytat szakképzési tevékenységet, melyet a tulajdonos önkormányzat mindig is támogatott, mivel ez mind a cégnek, mind pedig a városnak érdeke. Egyrészt a egyrészt a cég rendelkezésére bocsátotta a volt gimnáziumi kollégium konyháját a minden évfolyamra kiterjedő szakácsképzés fenntartása érdekében, másrészt a feltételek megteremtéséhez tagi kölcsönt is nyújtott. Az Önkormányzat, mint az NKft. kizárólagos tulajdonosa a dombóvári szakiskolai tanulók számára színvonalas képzési feltételek biztosítása, illetve annak érdekében, hogy kvalifikált munkaerő álljon a dombóvári vállalkozások rendelkezésére és ne lépjen fel, illetve enyhüljön a szakemberhiány, támogatja az NKft. gyakorlati képzési tevékenységet. Az NKft. vállalta, hogy egyes szakképesítések vonatkozásában szakmai gyakorlati képzésében részt vevő, tanulószerződéssel rendelkező tanulók számára alap, illetve eredménytől függő havi tanulmányi ösztöndíjat biztosít 2015. szeptember 1-jétől:
Valamennyi tanuló havi 2.000 Ft összegű alapösztöndíjban részesül tanulmányi eredménytől függetlenül a tanulószerződés megkötésének és fenntartásának ösztönzése érdekében. Valamint figyelemre vételre kerül a tanulmányi átlageredmény, mely alapján, ha a tanulmányi átlageredmény 3,51 és 4,5 között van, az ösztöndíj mértéke 4.000 Ft/hó; ha a tanulmányi átlageredmény 4,51 és 5,0 között van, az ösztöndíj mértéke 8.000 Ft/hó. A július és augusztus hónapokra folyósított ösztöndíj mértéke megegyezik a tanév második félévében folyósított ösztöndíj mértékével.

Szakmánként havonta egy tanulót kiemelt, legalább 10.000 Ft összegű ösztöndíjban kell részesíteni a tárgyhót megelőző hónapban az érintett szakmai tantárgyakban tanúsított kiemelkedő teljesítmény alapján, melyet az NKft. állapít meg a gyakorlati oktatók javaslatát kikérve. A kiemelt ösztöndíj a tárgyhót megelőző hónapban a szakképzési tevékenység révén az NKft. által – értékesítés, szolgáltatás-nyújtás alapján – elért vállalkozási jellegű bevétel alapján kerül arányosan megállapításra.
Az Önkormányzat vállalta, hogy az NKft. által tanulmányi ösztöndíjra fordított összeget – amennyiben a szakképzési tevékenységre eső bevételek és kedvezmények nem fedezik a felmerült és elszámolható kiadásokat – vissza nem térítendő támogatásként biztosítja az NKft. részére.

3. Dombóvár Város Gyermek és Ifjúsági Önkormányzata

Dombóváron 2003. novemberétől működik városi Gyermek és Ifjúsági Önkormányzat (GYIÖK), melynek feladata a fiatalok helyi szintű közügyekben való képviseletének ellátása. A képviselő-testület munkája felöleli az ifjúság helyzetének javítását célzó különböző intézkedéseket, programokat és rendezvényeket.

A regnáló önkormányzat a 2016. március 17-én tartott választásokat követően alakult meg. A választási szabályzat értelmében minden helyi iskola egy-egy diákot delegál az ifjúsági önkormányzatba, akik az iskola tanulóinak érdekeit képviselik. Emellett az iskolai diákönkormányzatok is választanak tagjaik közül 1-1 képviselőt. Ennek eredményeként a megválasztott képviselő-testület 11 főből, 1 polgármesterből és 9 képviselőből áll, melynek a mandátuma két évre szól.

Az ifjúsági önkormányzat az általa újonnan elfogadott Szervezeti és Működési Szabályzatában határozza meg feladatait, melyek a következők:

- részvétel a gyermek és ifjúsági feladatokban,
- részvétel az ifjúság közművelődési, tudományos, művészeti tevékenységében,
- sport és egyéb szabadidős programok szervezése, támogatása,
- a dombóvári oktatási intézményekben tanuló diákság érdekeinek képviselete a települési önkormányzat döntéshozatala során, annak testületi ülésein,
- elősegíteni az egészséges életmód közösségi feltételeinek kialakítását.

A GYIÖK működésével és tevékenységével összefüggő költségek finanszírozására az Önkormányzat a város éves költségvetésében előirányzatot biztosít.

4. Fejlesztési program

4.1. Az ifjúságot érintő célkitűzések

A város fiataljainak fel kell készülniük arra, hogy egy jelentős mértékben megváltozott, megújult társadalmi és gazdasági közegben kell boldogulniuk. Hosszabb ideje megoldatlan akadályokkal egy időben új jelenségek megértésére, feldolgozásra kell képesnek lenniük. Ehhez mind a fiatalok, mind a helyi társadalom részéről nyitottságra, rugalmasságra, valamint teherbírásra van szükség.

Dombóvár Város Önkormányzata az ifjúság helyzetének javítását, társadalmi integrációjának segítését helyi közügynek tekinti. Érdekelt abban, hogy a város népességmegtartó ereje növekedjen a fiatal és felnőtt korosztályok körében is. Az Önkormányzat szempontjából kiemelkedő és elsődleges cél, hogy rendelkezzen kellő információkkal a fiatalokról, melynek egyik módja lehet az ifjúságkutatás feltételeinek megteremtése a településen, amelyhez szakmai hátteret nyújthat a Mobilitás program, mely az Európai Unió fiatalokat érintő közösségi programjának nemzeti irodájaként végzi tevékenységét, s egyéb funkciói mellett gondoskodik a Nemzeti Ifjúsági Információs és Dokumentációs Adattár működtetéséről.

Az Önkormányzat ifjúsági munkájának céljai:

- a fiatalok közéletben történő részvételének, aktív közéleti szerepvállalásának segítése;
- a korszerű tudás, a piacképes szakmai képzettség megszerzésének segítése, a sikerességet garantáló képességek, készségek és kompetenciák erősítése;
- foglalkoztatás, munkaerő-piaci integráció elősegítése;
- a kulturált szabadidő eltöltés feltételeinek javítása, az egészséges életre motiválás, egészségfejlesztés;
- hozzájárulás a fiatalok európai polgárrá válásához és a társadalmi problémáinak megoldásához;
- helyi identitás erősítése.

4.2. A fejlesztés irányai, megvalósításának lehetőségei

4.2.1. A fiatalok közéletben történő részvételének, aktív közéleti szerepvállalásának segítése

A fiatalok közéletben való részvétele egy tanulási folyamat, mely megkívánja tőlük, hogy új készségekre tegyenek szert és fejlesszék a meglévőket. A közéletiség, az érdekérvényesítési mechanizmusok jól elsajátíthatók a diákönkormányzati, diákképviseleti tevékenység során, különösen, ha a nevelőtestületek pedagógiai

eszközök alkalmazásával támogató környezetet nyújtanak. A tájékozódás és a részvétel szétválaszthatatlan, ezért fontos megteremteni a fiatalokat érintő információkhoz való hozzájutás lehetőségeit.

Intézkedések:

- Gyermek- és ifjúsági közösségek, szervezetek létrehozásának és működésének segítése.

Jelenleg Dombóváron a helyi ifjúság érdekképviseletét a Gyerek és Ifjúsági Önkormányzat látja el. A nemrégiben megválasztott képviselő-testület feladatául tűzte ki a város ifjúsági életének felpezsdítését, a fiatalságot érintő ügyekbe történő aktívabb részvétel elősegítését, melynek fontos részét képezi a különböző érdeklődésű ifjúsági közösségek életre keltése, tevékenységük támogatása.

- Az ifjúsági szervezetek és a helyi társadalom szervezetei közötti együttműködés elősegítése.

Ahhoz, hogy megismerjük a helyi fiatalság igényeit, fontos az együttműködés, az egymás iránti megértés. Mivel a változások erőforrásai a fiatalok, így szükséges megismerni a véleményüket az őket érintő döntésekben. Másrészt fontos a helyi ifjúsági kezdeményezések szakmai támogatása is, mely során a legnagyobb segítséget a városban működő civil- és sportszervezetek, egyesületek nyújthatják.

- Az ifjúsági közösség számára biztosítani mindazon információkat és a szükséges szakmai képzést, melyek birtokában képes részt venni, véleményt formálni a korosztályt érintő döntés-előkészítő folyamatokban.

Manapság egyre nagyobb problémát jelenet a fiatalok érdektelensége, melynek következménye, hogy nem értesülnek, informálódnak a körülöttük történő eseményekről. Ez nehézségeket okoz, hiszen sokszor Magyarországot érintő aktualitásokkal sincsenek tisztában, melyek a fiatalság helyzetét, valamint jövőjét tekintve igen jelentős erővel bírnak. A kialakult tendencia javítása érdekében az oktatásban kiemelt szerepet kell szánni a kritikai gondolkodás képességének fejlesztésére, a megfelelő módon történő véleményformálás tanítására, s az ifjúság életét befolyásoló információk megosztására. Ezek birtokában a fiatalok képesek lesznek arra, hogy képviselni tudják érdekeiket helyi szinten a korosztályukat érintő döntések kialakításában.

- A helyi célok és feladatok elősegítése érdekében a helyi ifjúság számára információs és tanácsadó szolgáltatás feltételeinek kialakítása.

Ahhoz, hogy a város az ifjúsággal kapcsolatos feladatait a lehető legjobban teljesítse, szükség van arra, hogy a fiatalokat tájékoztassa a várható változásokról, az őket érintő problémákról pedig megfelelő információkkal rendelkezzen.

4.2.2. A korszerű piacképes tudás megszerzésének elősegítése

A fiatalok egyre több időt töltenek az iskolában. A formális oktatás keretei Dombóváron kialakultak, működésük rendeletekben szabályozott. Az oktatás, intézményi nevelés területén a feladatokat az a felismerés foglalja rendszerbe, mely szerint a tudásalapú információs társadalomban a fiatalok boldogulásához elengedhetetlen a piacképes iskolai és szakmai képzettség elérése.

Intézkedések:

- Az oktatás valamennyi területén az idegen nyelvek tanulásának ösztönzése, támogatása.

Évről évre egyre jelentősebb hangsúly helyeződik az idegen nyelvek oktatására, mely abból is érződik, hogy a legtöbb közoktatási intézmény két idegen nyelv elsajátítását írja elő tanulói számára.

Dombóváron az általános- és középiskolák egy része az általános nyelvoktatáson kívül az emeltszintű nyelvtanulás lehetőségét is biztosítani tudja tanulói számára. A Belvárosi Általános Iskolában, valamint a József Attila Általános Iskolában nyelvi tagozatos osztályok működnek, valamint német nemzetiségi nyelvoktatásra van lehetőség.

A 21. század piacorientált társadalmának jellemzője, hogy elvárja legalább egy idegen nyelv kommunikációs szintű ismeretét, s megfigyelhető, hogy a munkaadók részéről is nő a nyelvtudás igénye. Ennek ismeretében elmondható, hogy ahhoz, hogy a pályakezdő fiatalok boldogulni tudjanak a munka világában, s meg tudják állni helyüket a tudásorientált társadalomban, elengedhetetlen az idegen nyelvek ismerete, melyek elsajátításában nagy jelentőséggel bírnak a partneriskolai kapcsolatok, valamint az európai uniós pályázatok (pl. Leonardo-program), melyeknek köszönhetően az iskolák tanulóinak lehetőségük van eredeti nyelvi környezetben gyakorolni az általuk tanult idegen nyelvet.

- Az informatikai ismeretek elsajátítását elősegítő programok támogatása.

A világ, melyben élünk az információs és kommunikációs technológiára épül, melynek újításait célszerű beépíteni az oktatásba is. Megvalósítása nem jelenthet komolyabb problémát, hiszen korunk fiatalságának mindennapjaihoz hozzátartozik a számítógép és a világháló ismerete, kezelése. Mindez azonban nem elég, szükség van arra, hogy megismerkedjenek, s elsajátítsák olyan programok kezelését is, melyek majd a munkájuk során is hasznukra válhatnak.

A Természetesen Dombóvár Közéleti Egyesület 12+1 pontot tartalmazó garancialevelében összesen 5 darab FreeWifi pont megvalósítását vállalta, melyet oktatási intézményektől 200 méteres sugarú körben épít ki. 2015. november 1-jétől a Hunyadi térnek a Tinódi Ház (Művelődési ház) és a Belvárosi Iskola előtti részén, a dr.

Habsburg Ottó parkban van lehetőség a világhálóra történő vezeték nélküli kapcsolódásra a TARR Kft. közreműködésével. A két épület előtt felfestés hívja fel a figyelmet az internetre való könnyű és egyszerű csatlakozási lehetőségre. A két publikus internetes hozzáférés a FreeWifi névre hallgat, amit naponta korlátozott ideig bárki jelszó nélkül, térítésmentesen használhat az arra alkalmas eszközzel.

Az idei évben bevezetésre került a településen a Dombókártya, mely egy új, online kártyarendszer, mellyel kedvezményeket vehet igénybe számos elfogadóhelyeken. Egyre több intézmény és vállalkozás fogadja el a Dombóvár kártyát, azaz folyamatosan nő azoknak a boltoknak, szolgáltatóknak a száma, ahol kedvezményeket kapunk a kártyánk bemutatásakor. A plasztik – akár virtuális formában is – már felhasználható többek között a Tinódi Házban, a Könyvtárban, a gunarasi gyógyfürdőben, a Varitelben, sőt, már a Tüzép is csatlakozott az elfogadóhelyekhez. A kártyával a pontokat is lehet gyűjteni. Azok, akik részt vesznek különféle kulturális rendezvényeken, eseményeken, színházi előadásokon, ellátogatnak koncertre vagy épp egy kiállításra, pontokat kapnak. Ezeket a pontokat pedig a későbbiekben be lehet váltani akár Rákóczi túrósra, akár fürdőbelépőre vagy akár egy rendezvényre. A Dombókártya jelenleg csak 18 feletti, dombóvári lakosok részére igényelhető. Ennek kiküszöbölésére szeretnénk létrehozni egy ifjúsági Dombókártyát, mely az érintett korosztály igényeihez igazodik és a számukra legmegfelelőbb kedvezményeket és szolgáltatásokat nyújtja.

– A képzés és a munkaerőpiac folyamatos kapcsolattartása, az ezt elősegítő új módszerek bevezetése.

Fontos, hogy a pályaválasztás alkalmával a fiatalok megfelelő tájékoztatást kapjanak a munkaerőpiac helyzetéről, a kereslet-kínálat mérlegéről, s a közeljövőben várható változásokról. Biztosítani kell számukra az ezzel kapcsolatos fórumok, előadások szervezését, ahol hivatásos szakemberek nyújtanak tájékoztatást a változó gazdaság munkaerő-piaci igényeiről. A tudatosabb pályaorientáció érdekében pályaválasztási tanácsadó rendszer létrehozása szükséges.

4.2.3. Foglalkoztatás, munkaerő-piaci integráció elősegítése

A munkába állás kulcsfontosságú lépés a fiatalok életében, hozzásegíti őket, hogy megtalálják helyüket a társadalomban, anyagi függetlenséget érjenek el és megvalósítsák egyéni céljaikat. Az olyan társadalom, amely nem képes konkrét munkalehetőségekkel szolgálni a fiataloknak, könnyen ördögi körben találja magát: munkanélküliség, kirekesztettség, a társadalom szegmentálódása. A fiatalok, mint kiemelt célcsoport számára a hagyományos eszközöknél összetettebb, személyre szabottabb megoldási módok alkalmazásával kell támogatni a munkaerő-piaci pozíciók javítását, elhelyezkedési lehetőségeik bővítését, új munkahelyek teremtését.

Intézkedések:

- Az önkormányzati intézményekben lehetőség van a kötelező közösségi munka keretében fiatalok foglalkoztatására, annak érdekében, hogy tapasztalatot szerezzenek a munkaerőpiacon, megismerjenek különféle munkahelyeket és foglalkozásokat, a munkavégzéshez szükséges kulcsképességeik fejlődjenek, tanulási- és munkamotivációik erősödjenek.
- Nyaranta diákmunka biztosítása az ifjúság számára.
- Iskolai keretekben és az iskolai kereteken kívül az elhelyezkedést és beilleszkedést segítő tréningek, csoportfoglalkozások tartása.
- A fiatalok munkaerő-piaci helyzetének elemzése, az elhelyezkedésüket segítő programok, szolgáltatások és módszerek fejlesztése érdekében az érintett, s érdekelt szervezetek és szakemberek részvételével szakmai találkozók, fórumok szervezése.
- A fiatalok vállalkozóvá válása érdekében önkormányzati támogatás nyújtása azokak az intézményeknek, szervezeteknek, melyek a megvalósításban közreműködnek.

Dombóvár Város Önkormányzatánál néhány éve jelentkezhetnek a diákok nyári munkára. A fiatalok napi négy órában dolgoznak, a feladatok elosztása minden reggel megtörténik. A teendők között különböző irodai munkák, közterületen történő festés, pakolás, valamint növényesítés szerepel. A diákok számára ez egy remek kereseti lehetőség, ráadásul némi tapasztalatot is szerezhetnek a munka világában.

Nagyon fontos, hogy a fiatalok ne csak szakmai képzést kapjanak, hanem neveljék őket az életre is. Ehhez pedig szükségesek az állampolgári, diákjogi, fogyasztóvédelmi, pályaorientációs, életvezetési, közbiztonsági, vagyonvédelmi, baleset-megelőzési ismeretek megjelenítése. Ennek megvalósítása oktatási intézmény keretén belül is, valamint előadássorozatokon keresztül is megoldható.

4.2.4. A kulturált szabadidő eltöltés feltételeinek javítása, az egészséges életre motiválás, egészségfejlesztés

A közművelődés feltételeinek biztosítása az állam és a helyi önkormányzat feladata. A közművelődési intézmény szerepét a művelődési ház láthatja el, amelynek működtetője az önkormányzat. Az ifjúsági- és közösségi terek nyújtják az ifjúsági korosztály számára közösségi tevékenységeik, önszerveződő közösségeik, szervezeteik működésének, és programjaik megvalósításának infrastrukturális hátterét.

Intézkedések:

– A fiataloknak szóló, a fiatalok érdeklődését felkeltő, kreatív képességeket fejlesztő kulturális programok választékának növelése és a lebonyolításukhoz szükséges tér biztosítása.

A közművelődési tevékenységek körét áttekintve megállapítható, hogy jelentős hiány mutatkozik az ifjúsági korosztály számára kínált programok esetében. Ahhoz, hogy megismerjük a fiatalok aktuális érdeklődési körét, igényeit, közvélemény kutatásra van szükség, mely kivitelezésében az iskolai diákönkormányzatok és az ifjúsági képviselők tevékenységére helyeződik a hangsúly.

A fentiek ismeretében támogatni kell azoknak az ifjúsági projekteknek a létrejöttét és működését, amelyek elősegítik, hogy a fiatalok részt vállaljanak a közösségi és iskolai életben. Erre megfelelő alkalmat teremtenek a helyi oktatási intézmények által szervezett programok, mint:

- Szakmák vására és Kihívás hete – Esterházy Miklós Szakképző Iskola
- Véradó Nap szervezése évente egy alkalommal – Esterházy Miklós Szakképző Iskola, Apáczai Csere János Szakközépiskola
- Iskolarendőr program, Apáczais Napok – Apáczai Csere János Szakközépiskola
- József Attila Napok, Furi Hét, Őszi Szüreti Fesztivál – József Attila Általános Iskola
- Erdei Iskola – Belvárosi Általános Iskola

Városi szinten a GYIÖK feladata, hogy a fiatalok helyi közösségeit, kezdeményezéseit összefogja és koordinálja, valamint az Önkormányzati Hivatal közreműködésével azok megvalósítását támogassa. Az újonnan megválasztott Gyermek és Ifjúsági Önkormányzat ennek fényében feladatául tűzte ki:

- változatos zenei koncertek, összejövetelek, fesztiválok szervezését;
- helyi példaképek keresését, s az ő tevékenységüket bemutató előadássorozat szervezését;
- kulturális gála rendezését a helyi iskolák közreműködésével (zene, ének, tánc);
- természetvédelmi programok szervezését, a város természeti értékeinek megismerését;
- iskolák közötti játékos vetélkedők rendezését a sport, zene, filmek, turisztikai érdekességek, közismereti tárgyak témakörében.

Idén augusztus végén, valamint szeptember elején a GYIÖK és a Tinódi Ház közös szervezésében megrendezésre került 4 alkalommal a szabadtéri filmvetítés. A Tindói Ház falára kerültek kivetítésre a filmek, ahol a közönség (vegyes korosztály) rendkívül

élvezte, hogy a zöldterületen pokrócon ülve nézheti a filmeket. A GYIÖK a filmvetítés sikerére tekintettel hagyománnyá szeretné alakítani a fesztivált.

Fontos, hogy a már évekkel ezelőtt kialakult, az ifjúságot is érintő városi rendezvények ne merüljenek feledésbe, hanem még szélesebb körben szólítsák meg a gyermekeket. Az Önkormányzat által szervezett programok többnyire a környezettudatos életre nevelést szolgálják, mint:

- a Vizes Élőhelyek Világnapja,
- a Víz Világnapja,
- Föld Napja,
- a Nemdohányzó Világnap,
- a Takarítási Világnap,
- az Európai Autómentes Nap.

Ezek mellett minden évben a tanév végén Dombóvár Város Önkormányzata „A jó tanuló, jó sportoló" program keretében elismerésben részesíti a tanulmányi és sportversenyeken kiemelkedő eredményeket elért tanulókat.

– Helyi identitás erősítése, helyben tartás.

A mai fiatalok többsége munkahelyek, a pályán való érvényesülés és egyéb lehetőségek hiányában a tanulmányai befejeztével nem Dombóváron, s jelentős részük nem is Magyarországon képzeli el jövőjét, ezért helyben tartásuk érdekében fontos megnyernünk őket. A hazai felmérésekből jól kitűnik, hogy egyre jelentősebb mértékben érvényesül a nagyobb városok, megyeszékhelyek elszívó hatása, s ezt még fokozzák a külföldi országok által nyújtott magasabb kereseti lehetőségek.

Dombóvár Város Önkormányzata már a Közművelődési Koncepció megalkotása során is szem előtt tartotta a helyi identitás erősítését, melyet elsősorban helyi kötődést erősítő programok szervezésével kíván megoldani. Ennek elérése érdekében célul tűzte ki az általános és középiskolások részére, civil szervezetek bevonásával olyan programok szervezését, melyek segítenek megismerni városunk múltját, jelenét. Megfelelő alkalmat teremthet erre az iskolák pedagógiai programjába beépíthető „Dombóvár nap", melyen szervezett keretek között ismerkedhetnek meg a diákok a város értékeivel.

– Egy valódi, közösségi tér kialakítása, ahol szabadidős programok, kulturális rendezvények szervezhetők és egyúttal találkozási helyként is szolgál a fiatalok számára.

A cél megvalósítása érdekében ki kell dolgozni egy olyan támogatási rendszert, mely lehetővé teszi az önkormányzat tulajdonában lévő közösségi színterek térítésmentes vagy fenntartási költségen történő használatát a helyi fiatalok számára. Az így

kialakult klubok, közösségek a szabadidő hasznos eltöltése mellett erősítik a közösséghez való tartozást.

A városban az ifjúság közösségi színtereként működik a Szuhay Sportcentrum, mely elsősorban a sportolás lehetőségét teremti meg a fiatalok számára, illetve zenei koncertek helyszínéül is szolgál. Mivel a sportközpont természetvédelmi területen, parkosított környezet szomszédságában helyezkedik el, így szabadidős programok szervezéséhez is ideális terepet nyújt.

A közterületeinken a korosztály igényeit kielégítő játszó- és sporteszközök elhelyezése kiváló közösségi teret jelentene az ifjúság számára. Idei évben a város több, különböző részén került kialakításra kosárlabdapálya, mely bárki számára elérhető. Több pályázat is beadásra került, mely hasonló közösségi tér kialakítását célozza. Ilyen a Tinódi Ház környékén létrehozott "zöld város", ahol a tervek szerint a megújult zöld területen szabadtéri fitnesz- és játszóeszközök kerülnek elhelyezésre, valamint egy olyan multifunkciós felépítmény, mely alkalmas különböző események, rendezvények. koncertek, előadások tartására.

- A mindennapos testmozgás népszerűsítése.

A nemzeti köznevelésről szóló törvény értelmében az oktatási intézményekben sor került a mindennapos testnevelés bevezetésére. A törvény alapján idén egyelőre csak az 1-5-9. osztályos tanulók részesülnek heti 5 tornaórában, ám idővel valamennyi évfolyam esetében kötelező érvényű lesz a heti öt testnevelés óra tartása.

Az egészséges életmódra nevelés és a szabadidő hasznos eltöltése érdekében az önkormányzat minden évben megszervezi a „SportExpo” elnevezésű rendezvényt, melynek célja, hogy a helyi sportszervezetek, egyesületek lehetőséget kapjanak az általuk képviselt sportág bemutatására, s ezáltal motiválják a gyerekeket az egyesülethez való csatlakozásra.

Önkormányzatunk pályázatot nyújtott be a Nemzet Fejlesztési Minisztérium sportparkok létrehozására, melynek célja, hogy olyan közösségi terek kerüljenek kialakításra, ahol valamennyi korosztály aktívan töltheti el a szabadidejét. Dombóvár öt sportpark kialakítását igényelte: Újdombóvár (körforgalom), Szőlőhegy (sportpálya), Teleki udvar (játszótér), Kertváros (Szent László park), Szigeterdő. Ezeken a helyszíneken különböző fitnesz- és sporteszközök kerülnek elhelyezésre, valamint két helyszínen rekortán futópálya is szerepel a tervekben. Ezeket a Szent László parkba és az Illyés Gyula Gimnázium jelenlegi salakos pálya belső sávjában kerülnek kialakításra.

- A sportlétesítmények felújítása, korszerűsítése.

Az iskolai tornatermek, tornacsarnokok és sportpályák az elmúlt évek folyamán a különböző hazai és európai uniós támogatásoknak köszönhetően jelentős mértékben megújultak. Az iskolai testnevelés javulásával az utánpótlás-nevelés is magasabb

szintről indulhat, hisz annak edzései, foglalkozásai is korszerűbb létesítményekben zajlanak.

Az Önkormányzat tulajdonában lévő sportlétesítmények közül továbbra is felújításra szorul a Farkas Attila Uszoda, mely országos és nemzetközi viszonylatban is kiemelkedő eredményeket elérő úszóink edzéshelyszíne, valamint az önkormányzati tulajdonban lévő Szuhay Sportcentrum, ahol a sportegyesületek többsége tartja edzéseit.

– Drogprevenció

A kábítószer fogyasztás - mely független társadalmi hovatartozástól, iskolázottságtól egyaránt - hosszú idők óta komoly problémát jelent mind a fiatalok, mind a felnőtt korosztály körében. Dombóváron 2001-ben jött létre az a szervezet, mely feladatául tűzte ki a drogprevenciós tevékenységet. A **Dombóvári Kistérségi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum** tagjai között tudhatjuk a város valamennyi általános és középiskoláját, szociális ellátást biztosító intézményeket, a védőnői szolgálatot, a Rendőrséget, Dombóvár és Környéke Többcélú Kistérségi Társulást, a Dombóvári Szent Lukács Kórházat, valamint annak gyerek és felnőtt ideggondozóját, illetve Dombóvár Város Önkormányzatát.

A KEF munkája elsősorban a drogprobléma kialakulásának megelőzésére és visszaszorítására irányul. A szervezet kiemelkedően fontosnak tartja a városban működő intézmények és szervezetek közötti együttműködés fejlesztését, a dél-dunántúli régióban adódó lehetőségek minél jobb felhasználását, valamint tevékenységük színvonalának emelését. A szervezet a pályázati lehetőségeknek köszönhetően megelőzéssel kapcsolatos hagyományteremtő programokat szervez, a témához kapcsolódó kutatásokat végez, illetve gondoskodik a szakemberek megfelelő képzéséről is. Az Önkormányzat fontosnak tarja, hogy a KEF munkáját támogassa, működését segítse.

- Család, gyermekvállalás

A családalapítást tervező fiatalok számára szükséges egy olyan támogatási rendszer kialakítása, mely a családnak, mint a társadalom alapvető egységének segíti, a gyermekvállalás feltételeinek javítja. A családnak nyújtott ellátás olyan támogatás, amely elismeri a család és a gyermekvállalás fontosságát, hiszen ők azok, akik gyarapítják városunkat.
Feladatunk, hogy elérhető közelségbe hozzuk az önálló életkezdést, családalapítást. Ehhez szükséges a meglévő szociális, prevenciós, rehabilitációs szolgáltatások fejlesztése, lakásfenntartási támogatások létrehozása, a bölcsődék, óvodák férőhelyeinek biztosítás, valamint a lakhatási támogatás létrehozása.

4.2.5. Hozzájárulás a fiatalok európai polgárrá válásához

A helyi önkormányzat önként vállalható feladata, hogy adottságainak és lehetőségeinek megfelelően részt vegyen a nemzetközi ifjúsági kapcsolatok koordinálásában. Ehhez megfelelő támpontot nyújtanak azok a nemzetközi kezdeményezések és pályázatok, melyek lehetőséget biztosítanak az ifjúsági cseretáborok szervezésére és önkéntes munkában való részvételre.

Intézkedések:

- Az önkormányzat feladata, hogy felhívja a fiatalság figyelmét a nemzetközi pályázatokra, a külföldi tapasztalatszerzés ily fajta lehetőségére.

A „Leonardo Da Vinci-program" az Európai Bizottság nemzetközi programja, melynek célkitűzései között szerepel a modern idegen nyelvek tanulásának ösztönzése, szakmai tapasztalatok szerzése külföldi gyakorlatok lehetőségének biztosítása révén. Az Apáczai Csere János Szakközépiskola idén már 5. alakalommal vett részt a programban, melynek köszönhetően az iskola tanulói szakmai gyakorlat keretében majdnem egy hónapot töltöttek Bajorországban.

- Erősíteni kell a testvérvárosi kapcsolatokat, az ifjúsági találkozók szervezését.

Támogatni kell testvérvárosaink fiataljai és a dombóvári iskolás korosztály közötti kapcsolatfelvételt, cseretáborok szervezését, mert ezek elősegítik egymás kultúrájának, hagyományainak megismerését, az idegen nyelv gyakorlásának lehetőségét, valamint erősítik a gyermekekben az együttműködés és egymás iránti tolerancia képességét.

4.2.6. Gyermek és ifjúsági táborozás színvonalának emelése

A táborozás, mint az ifjúságsegítés eszköze, sajátos szocializációs, közösségfejlesztő és nevelési színtér, amely élményszerzéssel, a tábori programokba integrált képzésekkel, az iskolai szünidő ideje alatti tartalmas és értékteremtő szabadidős programokkal járul hozzá a fiatalok személyiségének fejlődéséhez. Gunarasban és Balatonfenyves-alsón kiváló lehetőség adódik nyári gyerektáborok szervezésére, amely nemcsak üdülési lehetőségre koncentrál, hanem szakmai képzések otthonául is szolgál, s ezáltal biztosítja a szabadidő hasznos és tartalmas eltöltését.

Intézkedések:

- A táborozási lehetőségek népszerűsítése sportegyesületek, iskolai szakmai csoportok, alapítványok körében.
- A dombóvári-ogulini cseretábor propagálása, megvalósulásának elősegítése.

5. Pénzügyi erőforrások

A gyermek és ifjúsági korosztályt szolgáló tevékenységek feltételeinek megteremtéséhez forrásként az intézmények működési és pályázati bevételei, valamint az önkormányzati támogatás szolgál. A helyi önkormányzat által fenntartott gyermek és ifjúsági korosztállyal kapcsolatos feladatokat ellátó intézmények finanszírozása az önkormányzat éves költségvetési rendeletében kerül meghatározásra.

Az oktatási intézmények számára biztosított előirányzaton kívül a fiatalok érdekeit képviselő ifjúsági alapítványok és szervezetek a civil és sportszervezetek támogatására elkülönített keretből is igényt tarthatnak önkormányzati hozzájárulásra, amennyiben olyan rendezvényre igényelnek támogatást, amely nagy közönséget mozgat meg. A támogatás igénylés feltételeit az önkormányzat minden év elején pályázati felhívásban teszi közzé, melyben meghatározza a támogathatók körét is. Ugyanazon szervezet civil- és sportkeretből egyaránt, ugyanazon évben nem részesülhet támogatásból.

Az ifjúsági szervezetek a Polgármesteri Keretből is igényelhetnek támogatást, melynek mértékéről a polgármester saját hatáskörében dönt. Kivételt képeznek ez alól az alapítványok, ugyanis az ő esetükben az Állami Számvevőszék állásfoglalása alapján kizárólag a képviselő-testület dönthet.

Az Önkormányzat mindenkori költségvetési rendeletében külön tételt képez a Gyermek és Ifjúsági Önkormányzat számára meghatározott előirányzat, mely az általuk szervezett kezdeményezések, programok finanszírozására szolgál.

6. Zárszó

Dombóvár város ifjúsági koncepciója a helyi fiatalság helyzetével, az ifjúságot érintő központi kérdésekkel foglalkozik, valamint meghatározza a hozzájuk kapcsolódó fejlesztési irányelveket. Az Önkormányzat az ifjúsági feladatok ellátása kapcsán a Gyermek és Ifjúsági Önkormányzattal, valamint az oktatási intézmények diákönkormányzataival való együttműködésre törekszik. Célja, hogy a koncepcióban foglalt feladatok megvalósítása a fiatalok aktív közreműködésével történjen. Fontos, hogy fiataljaink bekapcsolódjanak a város közéletébe annak érdekében, hogy önmaguk helyzetén javítani tudjanak, a kínálkozó lehetőségekkel élni tudjanak, s sorsuk aktív résztvevőivé váljanak.